

## Globalizacja i rachunkowość międzynarodowa – analiza trendów i wyzwań

**Martika Pośnik**

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: [188076@student.ue.wroc.pl](mailto:188076@student.ue.wroc.pl)

**Maja Molendowska**

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: [188160@student.ue.wroc.pl](mailto:188160@student.ue.wroc.pl)

© 2025 Martika Pośnik, Maja Molendowska

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

**Cytuj jako:** Pośnik, M. i Molendowska, M. (2025). Globalizacja i rachunkowość międzynarodowa – analiza trendów i wyzwań. W: P. Bednarek (red.), *Rachunkowość zarządcza w erze globalizacji, zrównoważonego rozwoju i nowych technologii* (s. 98-109). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

**Streszczenie:** Celem pracy jest przedstawienie skali wpływu procesów globalizacji oraz różnic kulturowych, instytucjonalnych i regulacyjnych na rachunkowość międzynarodową. Tematyka dotyczy obszaru zadań rachunkowości międzynarodowej oraz działalność organizacji ujednolicających jej standardy. Zaprezentowano różnice kulturowe oraz zastosowane regulacje prawne. Wskazano problemy i praktyki współczesnych firm międzynarodowych. Wykorzystano metody badawcze, takie jak analiza literatury przedmiotu, ustawy o rachunkowości, MSR oraz artykułów naukowych. Po gruntownym przeglądzie materiałów autorki doszły do wniosku, że wymienione różnice między krajami w znaczący sposób przyczyniają się do różnorodności w sposobie zarządzania, definiowania celów i pomiaru wyników. Stwierdziły także istnienie silnej korelacji między procesem globalizacji a rachunkowością międzynarodową. Integracja globalna wpływa na potrzebę ciągłego doskonalenia i aktualizowania, uniwersalnych na skale światową, praktyk rachunkowych.

**Słowa kluczowe:** globalizacja, rachunkowość międzynarodowa, standardy rachunkowości, różnice kulturowe, instytucjonalne i regulacyjne

## 1. Wstęp

W dobie globalizacji granice narodowe stają się mniej istotne, a firmy coraz częściej prowadzą działalność na skalę międzynarodową. W związku z tym rachunkowość – jako kluczowy element zarządzania finansami – musi dostosować się do tych zmian. Od wieków import i eksport odgrywały na świecie dużą rolę. Wraz z rozwojem gospodarczym zależność między państwami pogłębiała się, tworząc wspólnotę handlową. Obecnie znaczna część firm nie wyobraża sobie prowadzenia działalności w realiach braku otwartego rynku. Wolny przepływ dóbr między kontynentami umożliwił poszerzenie horyzontów i ujednolicenie procesów przemysłowych.

Ważnie jest nie tylko zrozumienie wpływu globalizacji na rachunkowość, ale także zidentyfikowanie sposobów, w jaki ona przyczynia się do bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego globalnego systemu gospodarczego.

Globalizacja stwarza nowe możliwości dla firm, pozwalając im na ekspansję na nowe rynki i dostęp do nowych źródeł kapitału, ale może też prowadzić do zwiększonej konkurencji i presji na efektywność kosztową, co wpływa na praktyki rachunkowe.

W wymiarze gospodarczym szybko postępującą i mającą coraz większy zasięg globalizację ekonomiczną można scharakteryzować jako dokonujący się na świecie długofalowy proces integrowania coraz większej liczby krajowych gospodarek ponad ich granicami. Dzięki rozszerzaniu wzajemnych powiązań powstaje światowy system ekonomiczny o dużej współzależności i znaczących reperkusjach podejmowanych działań (Gabryś, 2009).

Rachunkowość międzynarodowa w szerokim rozumieniu zajmuje się badaniem i interpretacją globalnie stosowanych standardów rachunkowości, odgrywając kluczową rolę w tym procesie. Wprowadza jednolite standardy, które umożliwiają porównywalność wyników finansowych firm działających w różnych jurysdykcjach. Jednakże dysproporcje instytucjonalne, regulacyjne oraz kulturowe między krajami mogą prowadzić do różnic w interpretacji i stosowaniu tych standardów.

Z zastosowaniem odpowiedniej literatury przedmiotu i posiłkując się analizą materiałów źródłowych, autorki skupiły się na zrozumieniu różnic między gospodarkami światowymi i istotą współpracy międzynarodowej. Poruszona została także problematyka integracji globalnej oraz jej wpływ na procesy ujednolicenia światowego systemu rachunkowości. Na koniec przedstawiono wnioski dające możliwość dalszego pogłębiania tematu.

## 2. Globalizacja

### 2.1. Pojęcie, historia oraz proces globalizacji

Globalizacja we współczesnym świecie występuje jako wszechobecny porządek dostosowywania się w zależności od uwarunkowań i potrzeb (Rutkiewicz, 2017).

Zgodnie z definicją zawartą w Encyklopedii PWN (2025) globalizacja polega na rozprzestrzenianiu się zjawisk, takich jak np. kultura, na skalę światową niezależ-

nie od kontekstu geograficznego i stopnia gospodarczego zaawansowania danego regionu.

Głównym założeniem globalizacji jest otwartość gospodarki światowej na nowe możliwości rozwoju oraz wolność gospodarczą, jaką daje możliwość międzynarodowej wymiany dóbr (Borowski, 2015).

Można ją także rozumieć jako procesy zmian społecznych i gospodarczych, umożliwiające ludziom z różnych części świata nawiązywanie kontaktów i poznawanie swoich kultur.

Pojęcie globalizacji współistnieje z dwoma innymi terminami: globalizmem i globalnością. Globalizm to termin określający działania polityczne państwa, których celem jest prowadzenie swojej polityki na skalę globalną, mając przy tym silny wpływ na gospodarkę innych państw (Gorzelański, 2019).

Globalnością natomiast jest nazywany pogląd zakładający, że ludzkość już od dawna funkcjonuje w szeroko rozumianym „światowym społeczeństwie” bez szczególnie uwzględnionych granic (Krazur-Mozer i Borowiec, 2008).

Za początki globalizacji można przyjmować początki współczesnej cywilizacji. Ekspansje terytorialne, pierwsze wymiany handlowe, pierwsze banki oraz waluty, brak globalnych związków dały podstawę do zaistnienia aktualnie rozumianej globalizacji. Wraz z upływem czasu procesy te nabierały coraz większego znaczenia oraz sukcesywnie zwiększały obszar swojego występowania (Kowalczyk, 2023).

Druża fala globalizacji zaczęła się w XIX wieku. Czasy rewolucji przemysłowej to moment umacniania się części państw europejskich. Olbrzymią rolę odegrał rozwijający się handel i wzrost znaczenia produkcji. Swobodny przepływ dóbr skutkował wieloma przemianami gospodarczymi nie tylko w Europie, ale także na całym świecie (Ziemiński, 2011).

Kolejny etap rozpoczął się po II wojnie światowej i charakteryzował się ograniczeniem wolnego handlu. Zaznaczył się istotny wzrost międzynarodowych powiązań gospodarczych i politycznych. Zdecydowane przyspieszenie globalizacji zaobserwowano w latach 70. XX wieku wraz z rozwojem korporacji transnarodowych. Po rozpadzie bloku radzieckiego nabrało ono ogromnego tempa i trwa do dziś (Zbyrad, 2006). Globalizacja we współczesnym świecie to element ciągłego rozwoju.

Globalizacja gospodarki to wynik wielowiekowego rozwoju handlu światowego. Przede wszystkim dotyczy rozwiniętych krajów Ameryki Północnej, Europy i Azji (Borowiecki i Siuta-Tokarska, 2012).

Jej przyczyny są bardzo zróżnicowane i złożone. Globalizacja dokonuje się pod wpływem różnych czynników o charakterze politycznym, ekonomicznym, społecznym i technicznym (Lemańska-Majdzik i Sobieraj, 2013).

Procesy globalizacji wywierają duży wpływ na konkurencyjność wielu państw. Umożliwiają także napływ nowych technologii, zwiększenie dostępu do informacji, swobodę przepływu towaru, usług i kapitału oraz wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa (Sporek, 2015). Do prawidłowego procesu globalizacji niezbędna jest analiza tych procesów zarówno na skale światową, jak i lokalną.

## 2.2. Różnica zdań dotycząca słuszności procesów globalizacji

Globalizacja jest procesem nieuchronnie kształtującym świat na podobieństwo globalnej wioski. Sprzyja ujednolicaniu sposobów gospodarowania oraz pogłębia homogenizację gustów klientów w skali świata (Stępień, 2009).

Zdaniem jej przeciwników może jednak doprowadzić do zacierania się indywidualizmu nacji i zaniku kultury, która wyróżnia dany naród. Według sceptyków proces globalizacji biednego uczynił biedniejszym, a bogatego bogatszym, zwiększając dysproporcje w przychodach i wydatkach państw świata. Twierdzą oni ponadto, że owa nierówność będzie się już tylko pogłębiać, a zażegnanie problemu będzie niezwykle kosztowne i czasochłonne.

Według badaczy-sceptyków jednym z aspektów dialektycznej natury globalizacji jest równocześnie odśrodkowe i dośrodkowe działanie. Z jednej strony, mamy tendencje centralizacyjne, a z drugiej – zatracenie indywidualizmu (Giddens, 2006).

Ze względu na zacieranie się granic i ogólnodostępność procesów na skalę światową globalizacja ma negatywny odbiór wśród politologów. Twierdzą oni, że procesy globalizacyjne osłabiają suwerenność państwową, a także instytucje zarządzające państwem (Malewska i Filary-Szczepaniak, 2022).

Proces ujednolicenia, jakim jest globalizacja, ma także swoich zwolenników. Twierdzą oni, że globalizacja porusza wątki kreatywności i adaptacyjności, które mają duże znaczenie dla współczesnego człowieka, a które niejednokrotnie stają się dylematami w obliczu wielości i różnorodności dostępnych opcji i niestabilności dotychczasowych punktów odniesienia (Jarantowska, 2017).

Proces globalizacji jest nieunikniony. Niewątpliwie również ujednolicenie świata jest czymś, co towarzyszy nam cały czas. Mimo licznych zarówno zwolenników, jak i sceptyków, globalizacja będzie pogłębiała się wraz z rozwojem gospodarczym, zmieniając społeczeństwa.

## 3. Rachunkowość międzynarodowa

### 3.1. Organizacje ujednolicające standardy rachunkowości

Ciągły rozwój współpracy międzynarodowej, spowodowany w głównej mierze procesami globalizacji, zrodził potrzebę standaryzacji istniejących przepisów rachunkowych na skalę globalną, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie zarządzania oraz rozwoju. Z tego powodu w 1973 roku utworzono Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASC). Jego celem było opracowanie jednolitych standardów rachunkowości, które byłyby akceptowane na całym świecie.

W 2001 roku komitet został zastąpiony przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), która obecnie skupia 122 organizacje, w tym także Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (Gil, 2011).

Ich główne cele to:

- opracowywanie zestawu wysokiej jakości zrozumiałych i możliwych do wyegzekwowania globalnych standardów rachunkowości, dzięki którym informacje w sprawozdaniach finansowych będą przejrzyste i porównywalne,
- promowanie stosowania i przestrzegania tych standardów,
- doprowadzenie do sytuacji, w której KSR i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) będą ze sobą zgodne i oparte na rozwiązaniach wysokiej jakości (Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości).

MSR to standardy uznane na gruncie międzynarodowym, stanowiące fundament zasad i metod rachunkowości funkcjonujących na świecie. Ich celem jest, aby sporządzone sprawozdania dostarczały odbiorcom zewnętrznym obiektywnych, rzetelnych i porównywalnych informacji o sytuacji finansowej danej jednostki (Antoniszyn, 2010).

Sprawozdanie finansowe według MSR obejmuje: bilans, rachunek zysków i strat, wykaz zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych oraz informacje dodatkowe. Określają też, jak firma powinna sporządzać sprawozdania, wyceniać składniki i prezentować dane, takie jak: majątek trwały oraz przepływy pieniężne (Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości).

IASB dąży do unikania takiego stopnia złożoności standardów, który uniemożliwiłby ich stosowanie na całym świecie. MSR są stale weryfikowane i aktualizowane w celu uwzględniania nowo przyjętych stanowisk członków IASB (Antoniszyn, 2010).

Jednostką, która także ma swój udział w ujednolicaniu zasad księgowych, jest Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC). We współpracy z organizacjami członkowskimi inicjuje i koordynuje wydawanie międzynarodowych oświadczeń i wytycznych z dziedziny rewizji finansowej, etyki i edukacji oraz kieruje nim (Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, 2009a).

Podobnie jak IFAC Fundacja Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (IFRS Foundation) jest organizacją, której celem jest opracowywanie wysokiej jakości, zrozumiałych i możliwych do wyegzekwowania globalnych standardów rachunkowości. Intencją IFRS Foundation jest zapewnienie, aby Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) były przejrzyste, a ich opracowaniu towarzyszyła odpowiedzialność i skuteczność.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (2009b) – na mocy umów licencyjnych z Fundacją MSSF – wydaje MSSF w autoryzowanym polskim przekładzie. Do tej pory ukazało się pięć oficjalnych wydań Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

### 3.2. Cele rachunkowości międzynarodowej

Rachunkowość międzynarodowa ma duże znaczenie w globalnym świecie biznesu. Jej cele są związane z harmonizacją standardów, transparentnością, porównywalnością danych finansowych oraz efektywnym zarządzaniem zasobami organizacji na skalę międzynarodową.

Standardy rachunkowości, nazywane też standardami księgowymi, to powszechnie akceptowane regulacje określające sposób, w jaki należy klasyfikować, rejestrować oraz prezentować dane finansowe w sprawozdaniach finansowych. Stosowanie się do przyjętych standardów skutkuje spójnością sprawozdań finansowych jednostek oraz znacznie ułatwia ich porównywanie (Kenton, 2025).

Celem stosowania MSR jest ujednolicenie sprawozdawczości finansowej, aby dane w nich zawarte stały się uniwersalnym nośnikiem tej samej treści ekonomicznej – bez względu na położenie geograficzne czy poziom rozwoju gospodarczego kraju.

Konieczność harmonizacji zasad rachunkowości wynika z potrzeb, takich jak:

- generowanie informacji przez rachunkowość o zasięgu międzynarodowym;
- tworzenie porównywalnych sprawozdań finansowych prezentujących wiarygodne, ujednolicone i zrozumiałe dla uczestników rynku kapitałowego informacje ekonomiczne, niezbędne przy podejmowaniu decyzji dotyczących alokacji kapitału (Dyhdalweicz, 2020).

MSR stanowią kluczowy zbiór wytycznych dla sprawozdawczości finansowej na skalę globalną. Standardy są stale rozwijane i dostosowywane do ówczesnych potrzeb, co znacząco ułatwia wymianę informacji i podejmowanie decyzji na arenie międzynarodowej.

## **4. Wpływ różnic kulturowych, instytucjonalnych i regulacyjnych na zarządzanie międzynarodowe**

### **4.1. Różnice kulturowe**

Osoby pochodzące z różnych kultur mogą inaczej odbierać praktyki kontroli zarządczej. W jednym środowisku stosowane zasady mogą być afirmatywne, a w innych nieskuteczne, a nawet dysfunkcyjne.

W swoim artykule *Culture and management control interdependence: An analysis of control choices that complement the delegation of authority in Western cultural regions* z 2020 roku Teemu Malmi wraz z współautorami opisał badanie praktyk kontroli zarządczej, które pokazało, jak delegowanie zadań wiąże się z innymi praktykami, takimi jak nadzór społeczny, procedury planowania, dobór pracowników, deklaracje wartości i przyznawanie nagród pozafinansowych.

Do zidentyfikowania odrębnych regionów kulturowych badacze wykorzystali badanie *Global Leadership and Organisational Behaviour Effectiveness Research* (GLOBE), które definiuje kultury społeczne na podstawie religii, języka, geografii, pochodzenia etnicznego oraz wartości i postaw związanych z pracą. Koncentrowano się głównie na regionach kulturowych, gdyż różnice te są bardziej związane z regionami niż z poszczególnymi krajami. Pozwala to na lepsze kontrolowanie różnic krajowych i instytucjonalnych.

Badania koncentrowały się na trzech zachodnich regionach kulturowych: anglosaskich, germańskich i nordyckich. Powodem wybrania właśnie tych regionów było łączące je większe podobieństwo między sobą niż z innymi regionami kulturowymi, co pozwoliło na rygorystyczne przeanalizowanie wpływu regionu kulturowego na współzależność między delegowaniem a kontraktowaniem motywacyjnym, ponieważ teoria agencji najlepiej sprawdza się w przypadku kultur zachodnich, które są najbardziej zbliżone do wartości i preferencji anglosaskich.

Przewidywane zależności testowane były na podstawie danych zebranych podczas wywiadów, dających większą wiarygodność od ankiet pocztowych lub internetowych. Przeprowadzono je z menedżerami jednostek biznesowych, reprezentujących trzy regiony kulturowe. Stosując warstwowe podejście dobru próby, zapewniono porównywalność strategicznych jednostek pod względem branży i wielkości w każdym kraju i regionie.

Badanie wykazało, że region kulturowy wpływa na współzależność praktyk kontroli zarządczej. W regionie anglosaskim delegacja obowiązków i kontraktowanie motywacyjne są powiązane, natomiast w regionach germańskich i nordyckich funkcjonują jako niezależne praktyki. W ostatnich dwóch regionach delegacja i udział w planowaniu strategicznym są komplementarne, a dodatkowo w regionie nordyckim znaleziono dowody na komplementarną relację między delegacją a procesami selekcji opartymi na wartościach. Stwierdzono również, że delegacja i udział w planowaniu operacyjnym są komplementarne we wszystkich trzech regionach kulturowych.

Wyniki sugerują, że przy dokonywaniu międzykulturowych uogólnień w temacie współzależności między praktykami kontroli zarządczej należy zachować ostrożność i dostosowywać je do odmiennych kontekstów kulturowych (Malmi i in., 2020).

## 4.2. Różnice instytucjonalne

Różnice instytucjonalne między krajami mają istotny wpływ na praktyki rachunkowości zarządczej oraz systemy pomiaru wyników w międzynarodowych korporacjach. Systemy finansowe charakteryzują się odmienną strukturą instytucji finansowych, co przekłada się na różnice w zarządzaniu finansami.

W niektórych krajach, takich jak Wielka Brytania i Niemcy, dominują banki, podczas gdy w USA i Szwajcarii większą rolę odgrywa rynek kapitałowy. W krajach z silnym rynkiem kapitałowym korporacje stosują bardziej zaawansowane techniki zarządzania finansami, natomiast w krajach z dominującymi bankami większy nacisk kładzie się na stabilność finansową i relacje z instytucjami finansowymi.

W krajach z rozwiniętą infrastrukturą finansową, gdzie systemy płatności są zaawansowane, efektywność księgowości zarządczej jest wyższa. W krajach o słabiej rozwiniętej infrastrukturze istnieje większe ryzyko zakłóceń i nieefektywności, co może wpływać na jakość raportowania finansowego.

Rynki funduszy inwestycyjnych różnią się między krajami, co wpływa na strategię inwestycyjne korporacji. W USA rynek jest bardzo rozwinięty, co daje szerokie

możliwości zarządzania inwestycjami, podczas gdy w innych krajach, jak Polska, dostępność i różnorodność instrumentów finansowych jest ograniczona.

Różnice instytucjonalne systemów finansowych między krajami wpływają na zarządzanie finansami, księgowość zarządczą i pomiar wyników. Międzynarodowe korporacje muszą dostosowywać swoje praktyki rachunkowe do lokalnych warunków, aby optymalizować zarządzanie ryzykiem i kapitałem oraz zapewnić zgodność z lokalnymi przepisami (Mikita, 2013).

### 4.3. Różnice regulacyjne

Globalizacja wywiera istotny wpływ na rozwój międzynarodowej sprawozdawczości finansowej. Istnieją dwa główne zbiory wytycznych regulujące standardy rachunkowości. Pierwszy to Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), a drugi to Amerykańskie Ogólnie Przyjęte Zasady Rachunkowości (US GAAP) w Stanach Zjednoczonych. Jednak aby osiągnąć całkowitą harmonizację tych standardów, należy zniwelować wiele istotnych rozbieżności.

W MSSF podejście oparte jest na zasadach (*principles-based*), pozostawiając miejsce na ocenę sądom ustawodawczym. US GAAP zaś oparte jest na precedensach (*rule-based*), regułach, które nie pozostawiają obszaru na interpretację.

MSSF nie narzucają sztywnego układu sprawozdań finansowych. US GAAP z kolei stosują bardziej szczegółowe wymagania co do formy prezentacji. W przypadku bilansu według MSSF aktywa uszeregowane są według rosnącej płynności, a pasywa uporządkowane są w rosnącym stopniu wymagalności. W US GAAP kolejność jest odwrotna. Podczas sporządzania rachunku zysków i strat MSSF dopuszczają przedstawienie go według dwóch wariantów: z podziałem według rodzaju kosztów lub według ich funkcji. US GAAP narzucają układ funkcjonalny. W rachunku przepływów pieniężnych MSSF pozwalają na większą elastyczność w dopasowaniu niektórych przepływów pieniężnych. Przykładem mogą być odsetki zapłacone, które przypisuje się do przepływów operacyjnych i finansowych, a otrzymane – do operacyjnych i inwestycyjnych. US GAAP wymagają natomiast sztywnego sklasyfikowania wpływów lub wypływów. Na przykład odsetki zapłacone przypisywane są tylko do działalności operacyjnej. MSSF nie wykluczają możliwości prezentacji danych porównawczych z lat ubiegłych przez jednostkę sporządzającą dane porównywalne. Jednak podmiot, który przygotowuje je według US GAAP, jest zobligowany do przedstawienia bilansu z ostatnich dwóch lat, a rachunku wyników i rachunku przepływów pieniężnych z trzech ostatnich lat.

W kontekście zapasów wycenia się je według kosztu historycznego dla obu systemów lub po cenie sprzedaży netto w MSSF i kosztu odtworzenia dla US GAAP. W przypadku metod rozchodu magazynowego różnica polega na tym, że MSSF zakazują stosowania metody LIFO (*Last In First Out*), natomiast US GAAP zezwala na jej wykorzystanie. MSSF zezwalają na odwrócenie wcześniejszych odpisów aktualizacyjnych, jeśli zmieniły się okoliczności, które doprowadziły do ich utworzenia.



US GAAP takiej możliwości nie przewiduje — raz dokonany odpis jest ostateczny. To podejście ma charakter bardziej konserwatywny i może skutkować niedoszacowaniem wartości aktywów.

Różnica w zakresie ujęcia rzeczowych aktywów trwałych polega na tym, że według MSSF odsetki pozyskane z tymczasowego ulokowania środków otrzymanych z finansowania zewnętrznego muszą pomniejszać wartość aktywowanych kosztów finansowych w okresie budowy środka trwałego. US GAAP natomiast nie dopuszcza wyrównania strat. W kontekście niezrealizowanych różnic kursowych MSSF wymagają ich aktywowania w okresie budowy środka trwałego, jeśli nie przekroczy to założonej kwoty finansującej w walucie funkcjonalnej. US GAAP jednak zakazuje takich działań. MSSF nakazują wyodrębnić znaczące składniki środka trwałego o odmiennym okresie użyteczności i ich osobne amortyzowanie, natomiast US GAAP dopuszczają takie podejście. W związku z przeszacowaniem środków trwałych do wartości godziwej, w przeciwieństwie do US GAAP, MSSF umożliwią wykorzystanie modelu przeszacowania. W aspekcie nieruchomości inwestycyjnych MSSF pozwalają na wybór między wyceną w wartości godziwej i kosztowej. US GAAP nie mają kategorii dla takich nieruchomości, a klasyfikowane są jak zwykłe środki trwałe.

W przypadku wartości niematerialnych oba systemy określają je jako aktywa bez postaci fizycznej, które muszą być możliwe do rozpoznania. Różnica dotyczy tych wytworzonych we własnym zakresie, gdzie MSSF umożliwiają ujęcie kosztów rozwoju w bilansie, a US GAAP ujmują koszty badań i rozwoju w kosztach okresu. Wiąże się to z tym, że według MSSF jednostki mogą wykazać patenty we własnym zakresie, a według US GAAP nie. W kontekście aktualizacji wartości niematerialnych pierwszy system pozwala na przeszacowanie przy istnieniu aktywnego rynku, z kolei drugi nie przewiduje takiej możliwości i pozwala tylko na obniżenie ich wartości.

W aspekcie utraty wartości aktywów MSSF stosują model jednostopniowy, opierając się na porównaniu wartości księgowej z wartością odzyskiwalną. Odpis może być cofnięty, jeśli ustąpią przesłanki. US GAAP natomiast korzystają z testu dwustopniowego lub jednostopniowego, bazując na porównaniu wartości księgowej z wartością godziwą. Odwrócenie odpisów nie jest dozwolone w żadnym przypadku.

Leasing w MSSF ujmowany jest zawsze jako leasing finansowy, za to US GAAP dopuszczają rozróżnienie według podziału na leasing finansowy i operacyjny. Według pierwszego systemu jednostka ma prawo odstąpić od umowy, drugi zaś nie przewiduje takiej możliwości. Dodatkowo MSSF umożliwia uproszczenie dla umów o niskiej wartości lub krótkim czasie trwania, czego US GAAP nie uznaje.

W kwestii rezerw i zobowiązań warunkowych w MSSF stosowany jest niższy próg wystąpienia prawdopodobieństwa niż w US GAAP. Prowadzi to do szybszego uznania obowiązku przez MSSF niż w US GAAP i ujęcia rezerw w bilansie. Wymagane są szczegółowe ujawnienia w informacji dodatkowej, gdy ryzyko przekracza poziom znikomości.

Porównanie MSSF i US GAAP pokazuje znaczne różnice w podejściu do wyceny, prezentacji i ujmowania kluczowych kategorii bilansowych. MSSF pozostawiają

najczęściej przestrzeń do interpretacji, podczas gdy US GAAP mają bardziej restrykcyjne reguły. Zrozumienie tych różnic ma istotne znaczenie dla międzynarodowych użytkowników sprawozdań finansowych i konsolidacji spółek stosujących różne sposoby sprawowania władzy w rachunkowości (Gierusz, 2023).

## 5. Zakończenie

Globalizacja pozostaje nieodłącznym elementem współczesnej gospodarki światowej. Jej wpływ na rozwój ekonomiczny, technologiczny oraz społeczny jest ogromny i nieustannie się zwiększa. Oddziałuje ona na sposób zarządzania na rynkach globalnych i wyznaczania międzynarodowych standardów wspomagających systemy rachunkowe wszystkich państw. Standaryzacja tych schematów pozwala na zrozumienie istoty zarządzania w środowisku międzynarodowym i ułatwia podejmowanie decyzji na skale globalną.

Pomimo różnic kulturowych, instytucjonalnych oraz regulacyjnych gospodarka światowa jest bardzo dobrym systemem zrzeszającym przedsiębiorców i dającym im nowe możliwości. W ciągle rozwijającym się świecie różnice nas łączą, pozwalając rozwijać współpracę międzynarodową i pogłębiać wzajemne relacje.

Aby zapewnić światu stabilną gospodarkę, ważne jest, by zrozumieć przytaczane mechanizmy i pogłębić wiedzę na temat tych zagadnień.

Przyszłe badania powinny skupić się na identyfikacji nowych wyzwań związanych z globalizacją, takich jak problemy ekologiczne, społeczne nierówności czy wpływ na lokalne kultury.

Warto kontynuować doskonalenie metod zarządzania ryzykiem w kontekście globalizacji, aby firmy mogły skutecznie działać na międzynarodowych rynkach. Adaptacja do dynamicznie zmieniającego się środowiska globalnego jest bowiem kluczowa dla osiągnięcia długoterminowego sukcesu i stabilności ekonomicznej.

## Literatura

- Antoniszyn, E. (2010). Znaczenie międzynarodowych standardów rachunkowości w polskiej polityce finansowej. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (99).
- Borowiecki, R. i Siuta-Tokarska, B. (2012). *Wyzwania i dylematy społeczno-gospodarcze Polski w procesie transformacji*. Wydawnictwo Dom Organizatora.
- Borowski, J. (2015). *Globalizacja w świetle teorii ekonomii i teorii zarządzania*. Optimum. Studia Ekonomiczne, 6(78).
- Dyhdalewicz, A. (2020). *Harmonizacja rachunkowości – wybrane zagadnienia*. Politechnika Białostocka, Wydział Inżynierii Zarządzania.
- Encyklopedia PWN. (2025). *Globalizacja*. Pobrano 8 sierpnia 2025 r. z <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/globalizacja;3905881.html>
- Gabryś, L. (2009). *Globalizacja – istota, zakres i cechy procesu*. W: *Instytucjonalizacja procesu globalizacji*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

- Giddens, A. (2006). *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*. Wydawnictwo PWN.
- Gierusz, M. (2023). *Analiza porównawcza kluczowych obszarów regulacji MSSF i US GAAP*. Wydawnictwo Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
- Gil, W. (2011). *Międzynarodowa sprawozdawczość finansowa europejskim językiem biznesu*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Gorzelański, M. (2019). *Globalizm i globalizacja*. Pobrano 8 sierpnia 2025 r. <https://www.racionalista.pl/kk.php/s,10262>
- Jarantowska, M. (2017). *Zjawisko globalizacji jako największy megatrend współczesności*. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Kenton, W. (2025). *Accounting Standard Definition: How It Works*. Pobrano 8 sierpnia 2025 r. <https://www.investopedia.com/terms/a/accounting-standard.asp>
- Kowalczyk, S. (2023). *Jakie etapy globalizacji przeszedł świat i co z tego wynika?* Pobrano 8 sierpnia 2025 r. <https://www.kongresobywatelski.pl/pomorski-thinkletter/wszystkie-teksty/jakie-etapy-globalizacji-przeszedl-swiat-i-co-z-tego-wynika/>
- Krazur-Mozer, B. i Borowiec, P. (2008). *Globalizacja, globalizm, globalność – wprowadzenie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Lemańska-Majdzik, A. i Sobiegraj, A. (2013). *Globalizacja – szanse czy zagrożenia dla współczesnego świata*. Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.
- Malewska, A. i Filary-Szczepaniak, M. (2022). *Globalizacja i współzależność*. Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie.
- Malmi, T., Bedford, D. S., Bruhl, R., Dergard, J., Hoozee, S., Janscheck, O., Willert, J., Ax, H., Bednarek, P., Gosselin, M., Hanzlick, M., Israelsen, P., Johanson, D., Johanson, T., Madsen, D. Ø., Rhode, C., Sandelin, M., Strömsten, T. i Toldbod, T. (2020). *Culture and Management Control Interdependence: An Analysis of Control Choices That Complement the Delegation of Authority in Western Cultural Regions*. Elsevier Ltd.
- Mikita, M. (2013). *Wytyczne w zakresie analizy porównawczej systemów finansowych*. Oficyna Wydawnicza Uczelni Łązarskiego.
- Rutkiewicz, P. (2017). *„My, naród polski”. Literatura narodowa w perspektywie hermeneutycznej*. Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.
- Sporek, T. (2015). *Procesy globalizacji we współczesnej gospodarce światowej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.
- Stępień, B. (2009). *Instytucjonalne uwarunkowania działalności przedsiębiorstw międzynarodowych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. (2009a). *SKwP członkiem International Federation of Accountants IFA*. Pobrano z <https://skwp.pl/ze-swiatea/skwp-czlonkiem-ifac/>
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. (2009b). *Współpraca SKwP z International Financial Reporting Standards IFRS Foundation*. Pobrano z <https://skwp.pl/ze-swiatea/wspolpraca-skwp-z-international-financial-reporting-standards-ifs-foundation/>
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r., poz. 120)
- Zbyrad, T. (2006). *Nowy wymiar zniewolenia, czyli o syndromach globalizacji*. Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli.
- Ziewiec, G. (2011). *Druga fala globalizacji (1950-1973)*. *Studia Ekonomiczne*, 1(LXVIII).

## Globalisation and International Accounting – Analysis of Trends and Challenges

**Abstract:** The aim of this chapter is to present the scale of the impact of globalisation as well as cultural, institutional, and regulatory differences, on international accounting. The subject addresses the scope of international accounting tasks and the activities of organisations standardising accounting

practices. It highlights cultural differences and legal regulations, and points out the problems and practices of modern international companies. The study employs research methods such as the analysis of source materials, accounting legislation, International Accounting Standards, and scholarly articles. A thorough review of the material leads to the conclusion that the above-mentioned differences between countries significantly contribute to diversity in management approaches, goal definitions, and performance measurement. Furthermore, a strong correlation between globalisation and international accounting can be confirmed. Global integration affects the need for continuous improvement and updates of globally standardised accounting practices.

**Keywords:** globalisation, international accounting, accounting standards, cross-border investments, cultural differences